www.e-rara.ch

Textus Biblie

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Lugd[u]n[i], Anno d[omi]ni Millesimo quingentesimo vicesimosexto [1526]

Universitätsbibliothek Bern

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-143682

Incipit prologus sancti Hieronymi in Danielem prophetam.

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d’imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L’éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l’imprimerie jusqu’au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

¶Incipit prologus ſancti hiero-
nymi in danielem prophetam.

DAnielem prophetaꝫ
iuxta ſeptuagita in
terpretes dñi ſalua-
toris eccleſie non le
gunt: vtentes theo-
dotionis editione.
Et hoc cur acciderit
neſcio. Siue enim qꝛ ſermo chal-
daicus eſt ⁊ quibuſdam proprieta
tibus a noſtro eloquio diſcrepat:
noluerũt ſeptuaginta interpretes
eaſdem lingue lineas in trãſlatio
ne ſeruare ſiue ſub nomine eorum
ab alio neſcio quo non ſatis chal-
deam linguam ſciẽte editus eſt li-
ber: ſiue aliud quid cauſe extiterit
ignorans: hoc vnum affirmare poſ
ſum quod multũ a veritate diſcor
det: ⁊ recto iudicio repudiatus ſit.
Sciendum quippe danielem ma-
xime ⁊ eſdram hebraicis quidẽ li-
teris: ſed chaldeo ſmone conſcri-
ptos: ⁊ vnam hieremia pericopen
iob quoqꝫ cũ arabica lingua pluri
mã habere ſocietatẽ. Deniqꝫ ⁊ ego
adoleſcentulus poſt quintiliani ⁊
tulij lectionẽ ac flores rethoricos:
cum me in lingue huius piſtrinum
recluſiſſem: ⁊ multo ſudore multo
qꝫ tempore vix cepiſſem anhelãtia
ſtridentiaqꝫ verba reſonare: ⁊ qua
ſi per cryptam ambulãs rarum de
ſuper lumẽ aſpicerẽ impegi nouiſ
ſime in danielẽ. Et tãto tedio affe-
ctus ſum: vt deſperatiõe ſubita om
nem laborem veterem voluerim
contemnere. Uerũ adhortante me
quodam hebreo et illud mihi cre-
brius ſua lingua ingerente: labor
improbus omnia vincit: qui mihi
videbar ſciolus inter hebreos: ce-
pi rurſus diſcipulus eſſe chaldai-
cus. Et vt verum fatear vſqꝫ ad pre
ſentẽ dieꝫ magis poſſum ſermonẽ
chaldaicũ legere ⁊ intelligere ꝙ ſo
nare. Hec idcirco refero vt difficul
tatem vobis danielis oſtenderem:
que apud hebreos nec ſuſanne ha-
bet hiſtoriam: nec hymnum trium
puerorum: nec belis draconiſqꝫ fa
bulas: quas nos (qꝛ in toto orbe di
ſperſe ſunt) veru antepoſito eaſqꝫ
iugulante ſubiecimus; ne videre-
mur apud imperitos magnã parteꝫ
voluminis detrũcaſſe. Audiui ego
quendã de ꝓceptoribus iudeoꝝ cũ Da.13.
ſuſane derideret hiſtoriã ⁊ a greco a.
neſcio quo eã diceret eſſe confictã
illud opponere qđ origeni ꝗꝫ afri
canꝰ oppoſuit: ethimologias has
apo thoy chinoy chyſe et apothoy
prynoi pryſe de greco ſmõe deſcẽ
dere. Cuiꝰ rei nos intelligentiã no
ſtris hãc poſſumꝰ dare: vt ꝟbi gra
tia: dicamꝰ cõtinuo de arborẽ ilice
dixiſſe eũ ilico pareas: ⁊ a lentiſco
in lentẽ te ꝯminuat angelꝰ: vel nõ
lentꝰ pereas: aut lentus ideſt flexi
bilis ducaris ad mortẽ: ſiue aliud
ꝗd ad arboris nomẽ cõueniẽs. De Da.3.c
inde tm̃ fuiſſe ocij tribꝰ pueris cauil
labaꝛ: vt in camino eſtuãtis incen
dij metro luderẽt: ⁊ ꝑ ordinẽ ad lau
dẽ dei oia elemẽta ꝓuocarent. Aut
qđ miraculũ diuineqꝫ aſpiratiõis
indiciũ: vel draconẽ interfectũ offa
picis: vł ſacerdotũ belis machinas
deꝑhenſas ꝗ magis prudẽtia ſoler
tis viri ꝙ ꝓphetali eſſent ſpũ per-
petrata. Cũ vero abacuch veniret ⁊
de iudea in chaldeã raptũ diſcofo
rũ lectitaret: ꝗrebat exẽplum vbi le Da.14
giſſemꝰ ĩ toto veteri teſtamẽto quẽ g.
ꝙ ſanctorũ graui volaſſe corpore:
⁊ in pũcto hore tãta terraꝝ ſpacia
tranſiſſe. Cui cũ ꝗdã noſtris ſatis
ad loquendũ prõptulus ezechieleꝫ
adduxiſſet in mediũ: ⁊ diceret eum Eze.8
de chaldea in iudeam fuiſſe tranſ- a.
latum: deriſit hominẽ: ⁊ ex ipſo vo-
lumine demonſtrauit ezechielem
in ſpũ ſe vidiſſe tranſpoſitũ. Deniqꝫ
⁊ apoſtolũ nr̃m videlicet vt erudi-
tum virum ⁊ qui legem ab hebreis
didiciſſet nõ fuiſſe auſuꝫ affirmare
ſe raptũ in corpe: ſed dixiſſe ſiue in
corpe ſiue extra corpus: neſcio: deꝰ 2.cor.
ſcit. His ⁊ talibus argumẽtis apo 12.b
cryphas ĩ libro eccleſie fabulas ar
guebat. Super qua re lectoris ar-
bitrio iudicium derelinquens il-
lud ammoneo non haberi danie-
lem apud hebreos inter prophe-
tas: ſed inter eos qui agyographa
conſcripſerunt. In tres ſiquidem
partes omnis ab eis ſcriptura di-
uiditur: in legem: in prophetas: ⁊
in agyographa: ideſt in quinqꝫ et

octo et in vndecim libꝛos: de quo
non eſt huius tempoꝛis diſſerere.
Que antē ex hoc ꝓpheta: immo cō
tra hūc librū poꝛphirius obiiciat:
teſtes ſunt methodius: euſebius ⁊
appollinaris: que multis verſuum
milibus eius veſanie rn̄dentes: ne
ſcio an curioſo lectoꝛi ſatiſfecerit
Unde obſecro vos o paula ⁊ euſto
chiuz fundatis pꝛo me ad dominū
pꝛeces: vt quādiu in hoc coꝛpuſcu=
lo ſum ſcribā aliquid gratū vobis:
vtile eccleſie: dignū poſteris. Pꝛe=
ſentium quippe iudicijs oblatran
tiuz nō ſatis moueoꝛ: qui in vtrāq̄
partē aut amoꝛe labunt̄ aut odio.

¶ Explicit pꝛologus.

¶ Incipit daniel pꝛopheta.

¶ Cap. Summa. ¶ De filijs capti
uis quos elegit nabuchodonoſoꝛ:
et docet eos litteras chaldeoꝛum:
de abſtinentia. Cap. j.

A 4. reg. 24. b.

Ano
tertio re
gni ioa=
chim re=
gis iuda
venit na
buchodo
noſoꝛ rex
babylo=
nis hieru
ſalem: et
obſedit
eam: ⁊ tradidit dn̄s in manu eius
ioachim regem iude: ⁊ partem va
ſoꝛum domus dei: ⁊ aſpoꝛtauit ea
in terrā ſennaar in domū dei ſui:
⁊ vaſa intulit in domum theſauri
al. aſ phanē — dei ſui. Et ait rex ✝ arphaxat ꝑpo
ſito eunuchoꝝ: vt introduceret de
filijs iſrael ⁊ de ſemīe regio ⁊ tyrā
noꝛum pueros in quibus nulla eſ=
ſet macula: decoꝛos foꝛma: et eru=
ditos omni ſapientia: cautos ſciē=
tia: ⁊ doctos diſciplina: ⁊ qui poſ=
ſent ſtare in palatio regis: vt doce
ret eos litteras ⁊ linguā chaldeo=
rum. Et cōſtituit eis rex annonam
per ſingulos dies de cibis ſuis ⁊ vi
no vn̄ bibebat ipſe: vt enutriti tri=
bus annis poſtea ſtarēt in ꝯſpectu
regis. Fuerūt ergo inter eos de fi=
B lijs iude: daniel: ananias: miſael ⁊
azarias. Et impoſuit eis pꝛepoſi=
tus eunuchoꝛum nomina: danieli
balthaſar: ananie ✝ ſidrac: miſaeli — al. ſe drach.
miſac: ⁊ azarie abdenago. Pꝛopo — Di. 37.
ſuit autem daniel in coꝛde ſuo ne — §. ſz eō
pollueretur de mēſa regis: neq̄ de — ⁊. c. q̄ d
vino potus eius: et rogauit eunu= — menſa
choꝛum pꝛepoſitū ne cōtaminare=
tur. Dedit aūt deus danieli gratiā
et miſericoꝛdiam in cōſpectu pꝛin
cipis eunuchoꝛuz. Et ait pꝛinceps
eunuchoꝛum ad danielem. Timeo
ego dominum meum regem q̄ con
ſtituit vobis cibum ⁊ potum. Qui — C
ſi viderit vultus veſtros macilētio
res pꝛe ceteris adoleſcētibus coe=
uis veſtris: condemnabitis caput
meum regi. Et dixit daniel ad ma
laſſar quem conſtituerat pꝛinceps — Al. ✝
eunuchoꝛū ſuper ✝ danielē ananiā — daniel
miſaelem ⁊ azariā. Tenta nos ob
ſecro ſeruos tuos diebus decem et
dentur nobis legumina ad veſcen
dum: ⁊ aqua ad bibendum: ⁊ con=
templare vultus noſtros ⁊ vultus
pueroꝛū qui veſcunt̄ cibo regio ⁊ ſi
cut videris: facies cuz ſeruis tuis.
Qui audito ſermone huiuſcemodi
tentauit eos diebus decem. Poſt
dies autē decem apparuerunt vul
tus eoꝛū melioꝛes ⁊ coꝛpulētioꝛes
pꝛe omnibus pueris qui veſceban
tur cibo regio. Poꝛro malaſſar tol
lebat cibaria ⁊ vinum potus eoꝝ:
dabatq̄ eis legumina. Pueris au
tem his dedit deus ſcientiam ⁊ di
ſciplinam in omni libꝛo ⁊ ſapien=
tia: danieli autē intelligentiā om= — D
nium viſionū ⁊ ſomnioꝛū. Cōple=
tis itaq̄ diebus poſt quos dixerat
rex vt introducerentur: introduxit
eos pꝛepoſitus eunuchoꝛū in con=
ſpectu nabuchodonoſoꝛ. Cūq̄ eis
locutus fuiſſet rex: nō ſunt inuenti
tales de vniuerſis vt daniel: ana=
nias: miſahel et azarias. Et ſtete=
runt in cōſpectu regis: ⁊ omne ver=
bum ſapientie ⁊ intellectus quod
ſciſcitatus eſt ab eis rex: inuenit in
eis decuplū ſup cūctos arioloſ et
magos qui erāt in vniuerſo regno
eius. Fuit aūt daniel vſq̄ ad annū
pꝛimum cyꝛi regis.

¶ Ca. Sū. ¶ De ſomno nabucho=
donoſoꝛ ꝙ fugit ab eo: de ſapienti